

Løgtingsmaðurin av Toftum á ST-fundi í New York

– Tað var eitt upplivsi, sum einki annað í mínum 24 ára drúgva politiska lívi kann sammetast við, heldur Jógvan Ingvarð Olsen

Seinastu árin hava nakrir føroyingar verið á ST aðalfundi. Teir hava verið har sum partur av nevndini hjá fólkatinginum. Fundurin byrjar í september, og hann heldur á í trýggj mánaðar. Fyrstu fyra vikurnar eru nakrir danir har yviri, og tá teir eru komnir heim, fara onnur umboð yvir aftur í fyra vikur. Finnogi Ísakson var fyrra umfarið í heyst í New York. Tað komast útvarpslurtarnir við, tí Finnogi dugdi so meistarliga at greiða frá og sammeta tað við føroysk viðurskifti, sum hann sá og upplivdi á aðalfundinum og annars í USA.

Nú eru fleiri vikur síðani, at Hildubjörg og Jógvan Ingvarð Olsen komu aftur úr New York. Einki hevur verið at hoyrt frá teimum um ferðina, men tað er ikki tí, at tað ikki eru nøgd:

– Tvørtur í móti. Ferðin kann ikki sammetast við nakað annað, sum eg havi upplivað tey gott og væl 24 árin, sum eg havi verið uppi í politikki. Konan og eg eru glað og takksom fyri, at vit finga hetta høvið. Vit høvdu eitt samdøgur at umræða okkum í, og vit eru glað fyri, at vit tóku av.

Nógv á skránni

Fyrstu vikurnar eftir, at aðalfundurin er settur, eru stóru og kendu politikarnir á fundinum. Tá verða størpolitisku røðurnar fluttar fram, og Jógvan heldur, at tað hevði sjálvsagt verið áhugavert at sæð og hoyrt Clinton, Jeltsin og hinar stóru, men hann heldur, at tað eisini hevur sínar fyrimunir at taka lut, tá arbeiðið er meiri gerandisligt:

– Danska ST sendistovan í New York var okkara arbeiðsstaður. Tað tók stívliga eitt korter at ganga frá gistingarhúsinum, og frá sendistovuni og til ST bygningin vóru tað smár 10 minuttir at ganga, so tað var høgligt.

Donsku embætisfólkini skipaðu fyri at leggja arbeiðsgongdina til rættis. Vit mættu hvønn morgun klokkan eitt korter til úggju. Tá høvdu vit vanliga tveir fundir, har starvsfólkini á sendistovuni, sum vóru serkøn á ymskum økjum, kunnaðu um teirra øki. Vit finga frágreiðing um, hvat gekk fyri seg á fundinum tann dagin, vit vóru kunnaði um stöðuna í heiminum, og so var møguleiki fyri at lesa

donsku bløðini, og eg var glaður fyri Dimmalættingina!

Seinnapartarnar tóku vit lut á fundum í ymskum ST felagsskapum, og tað var møguleiki fyri at vera til staðar á fundunum, sum vóru í ST høvuðsborgini.

Tá vit fóru avstað kendu vit tað nóg so leingi at vera har yviri í fyra vikur, men tíðin rann avstað, og vit keddu okkum ongantíð.

Arbeiddi saman við krúnprinsinum

Í donskum fjølmiðlum hevur verið nógv at hoyrt um, at Frederik krúnprinsur í lötuni arbeiðir á donsku ST sendistovuni í New

York. Vit spyrja, um tey bæði Hildubjörg og Jógvan Ingvarð Olsen søu nakað til hansara, meðan tey vóru í New York:

– Jú, krúnprinsurin hoyrði við til starvsfólkið á sendistovuni. Hann tók dagliga lut á fundunum, og føroyingarnir vóru saman við hinum partinum av donsku sendinevndini til staðar, tá hann helt røðu í ST bygninginum. Røðan var fyri øll Norðurlond, og luttakararnir í danska politiska bólkunum høvdu fest sitt navn á manuskriptið og lótu krúnprinsinum ein mynt.

Føroyingar kenna ikki nógv til krúnprinsin uttan frá tí, sum hevur verið at lis-

id um hann í donskum bløðum, men sambært Jógvan I. Olsen er komandi dana kongur ein fyrirkomandi, dugnaligur og arbeiðssamur ungur maður.

Úrtøkan

Jógvan Ingvarð Olsen heldur, at tað fæst nógv burtur úr við at vera á al-tjóða fundi í Sameindu Tjóðum:

– Tú hevur hug at kenna tað soleiðis, at tú gert einki til nyttu. Tað tosaða vit um innanhýsis.

Mær dámdi væl, hvussu tey søu upp á tann spurningin. Hin einstaki má sláa seg til tols við, at tað er lítið, sum hann beinleiðis kann

Krúnprinsurin, sum sæst aftast, telist í lötuni millum starvsfólkini á donsku ST sendistovuni

gera. Tað er týðningarmikið at taka til sín, at hita fólk, lurta eftir teimum, og royna at seta seg í teirra stöðu. Og so kanst tú greiða hinum frá, hvussu umstøðurnar eru, har tú kemur frá. Tað ger, at tey hava lættari at fata okkara stöðu og teir spurningar, sum vit dragast við.

Hetta myndar títin hugburð til al-tjóða viðurskifti, og tað hevur árin á, hvussu tú sært upp á tilíkar spurningar, tá teir koma fyri í tí høpinum, har tú hevur møguleika at hava árin.

Er talan ikki í stóran mun um eitt stórt skrivstovu-veldi, sum liggur toftamanni, ið mesta partin av síni arbeiðsútdýring hevur balst á sjónum, ógvuliga fjart?

– Soleiðis er hugburðurin ivaleyst hjá mongum til ST, og tað eru nógvar skrivstovur, og ein rúga av pappír-um. Men tað er einki at ivast í, at bæði sjálvur ST aðalfundurin og allir felagsskapirnir, sum eru í ST høpi, hava havt ógvuliga stóran týðning fyri, hvussu tað stendur til í heiminum. Tað er stór neyð og nógvar ófriður; men eg ivast onga løtu í, at bæði neyðin og ófriðurin høvdu verið nógvar stórrí, um ST ikki var til. Limatalið er 185, og tað hevur veldugan týðning, at umboð fyri londini hittast í New York og aðra staðni, har ST hevur sínar stovnar.

Trupulleikarnir

Og so nevni Jógvan Ingvarð Olsen nakrar av teimum nøkur töl og nakrar trupulleikar, sum í hvussu so er tey, ið hava við ST at gera, kenna til.

Tað eru lagdar einar 100 milliónir landminur kring heimin. Í 25 londum eru so nógvar landminur, at tað ber ikki til at gera nakað fyri minnum. Roknað hevur verið við, at tað hevur kostað 25 til 30 krónur at framléiða hvørja av minnum, og roknað verður við, at tað kostar einar 3.500 krónur at fáa hvørja teirra av vegnum aftur!

Hernaðarútreiðslurnar í heiminum verða roknaðar at vera upp móti túsund krónur fyri hvønn íbúgva í heiminum. Útreiðslurnar hjá ST eru hvørt ár umleið 12 krónur fyri hvønn íbúgva í heiminum, og tær verða fyri 50 prosent viðkomandi goldnar av limalondunum sum limagjald, meðan hin

helsingurin fæst við sjálvbodnum gávum.

Og Jógvan Olsen kundi hildið á at nevnt trupulleikar: Tað er ræðuligt at hugsa sær, at tað hvønn einasta dag doyggja 35.000 børn, sum eru yngri enn fimf ár. Men tað er at gleðast yvir, at talið er nógvi minni, enn tað var fyri fáum árum síðani, tá tað var 300 prosent hægri enn nú. Ikki minst arbeiðnum hjá ST fyri at takka er talið so nógvi lækkað.

Sendinevndin

Jógvan Ingvarð Olsen heldur tað var áhugavert at røða um al-tjóða trupulleikar í donsku sendinevndini. Í nevndini vóru umboð fyri flestu flokkarnar í fólkatinginum: Tove Lindbo Larsen fyri javnaðarflokk-in, Gert Petersen fyri SF, Elisabeth Arnold fyri teir radikalu, Per Stig Møller fyri teir konservativu, Pia Kjærsgaard fyri framburðsflokk-in og Pia Larsen úr vinstraflokkunum. Conrad Stenholdt umboðaði Grønland og so umboðaði Bente Nielsen danska FN felagið, Henrik Væver samtakið av ungmannafeløgum, og eitt umboð var fyri danska kvinnusamtakið.

– Serliga Gert Petersen tóktist hava stórt innlit í al-tjóða viðurskifti. Hansara máti at fata trupulleikarnar í heiminum uppá, helt eg vera skilgátan. Hann helt, at tað hevði verið meiri einfalt, tá stríðið var millum lond, meðan tað var meiri torført at greina nú stríðið meiri var millum etniskar bólkur, politiskar bólkur og trúarbólkur.

Okkara áhugi

Tá vit spyrja Jógvan Ingvarð Olsen, um tað ikki var nakað, sum beinleiðis kom Føroyum við nevnið hann havrættarsamtýktina, sum ST gjørdi miit í sjeytiárunum. Hon skuldi ratifiserast, tá 60 limalond høvdu góðkent hana, og tað hendi, meðan tey vóru í New York.

Ein beinleiðis avleiðing í hesum sambandi skuldi vera, at ein havrættardómstólur innan eitt hálvt ár skal setast á stovn í Hamburg við 21 dómurum. Limalondini, sum hava ratifiserast sáttmálan, skulu mánna dómstólin, og tá tað serliga eru menningarlondini, sum eru

Hildubjörg og Jógvan Ingvarð Olsen hava verið á ST aðalfundi í New York
Mynd: Judith Johannesen